

Dk. Wendy L. Widder, Daniel, Kikao cha 12, Danieli 2, 7 na 8, Maoni Kuhusu Milki Nne

© 2024 Wendy Widder na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Wendy Widder na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Danieli. Huu ni kipindi cha 12, Danieli 2, 7, na 8, Maoni Kuhusu Milki Nne.

Katika hotuba hii, nataka kurudi nyuma hadi Danieli 2 kisha nichukue Danieli 7 na Danieli 8 na kuzungumzia jinsi milki zinazowakilishwa katika sura hizo tatu zinavyoweza kuendana katika aina fulani ya mfumo.

Kwa hivyo, tutaangalia mitazamo tofauti kuhusu falme nne zinazowakilishwa katika maono ya Danieli na ndoto ya Nebukadneza. Kwa hivyo hapo ndipo tunapoelekea. Kabla hatujaingia mbali sana katika hilo, nataka kufanya mapitio mengine mafupi ya historia hii, historia hii ya kati ya agano, historia hii ya pili ya hekalu, jina lolote unalotaka kwa ajili yake.

Kwa sababu haiwezekani kabisa, kwanza kabisa, kuelewa maono mengi katika Danieli bila kuyaelewa kwa ujumla. Na labda muhimu zaidi, kwa tafiti zingine ambazo unaweza kuwa nazo, haiwezekani kutafsiri Agano Jipya kwa usahihi bila kufahamu kilichotokea wakati wa kipindi cha pili cha hekalu. Mara nyingi, angalau katika mazingira niliyokulia, hatujui historia hii, historia hii iliyotokea kati ya Agano.

Tuna tabia ya kufika mwisho wa Malaki na kugeuza ukurasa hadi Mathayo. Tunadhani tu kwamba tumehama kutoka mwisho wa matukio hayo, na sasa tuko tayari kuanza linalofuata. Lakini kuna takriban miaka 400 ya historia katika ukurasa huo ambayo hugeuzwa. Nilipokuwa nikikua, mara nyingi tuliita hizo miaka 400 ya ukimya, kipindi hicho cha kati ya agano, miaka 400 ya ukimya, kana kwamba hakukuwa na sauti kutoka kwa Mungu au hakukuwa na kitu muhimu kinachotokea katika kipindi hicho cha wakati, ambacho si kweli kabisa.

Kwa hivyo, sitaki kuziita miaka 400 ya ukimya. Ni kipindi hiki cha pili cha hekalu, historia yake ya kati ya Agano Jipya, na ni muhimu kwa kuelewa Danieli na kwa masomo ya baadaye ya Agano Jipya. Kwa hivyo, Agano la Kale linaisha yapata mwaka 420 KK.

Agano Jipya haliendelei hadi kuzaliwa kwa Kristo. Tutaweka hilo karibu sifuri na kuliweka rahisi. Lakini katika miaka hii 400, tuna mabadiliko ya himaya ya dunia, mabadiliko mawili ya himaya ya dunia.

Tunatoka Uajemi hadi kipindi cha Ugiriki chini ya Ugiriki na kisha hadi Roma. Na katika vipindi hivi vyote vitatu, huku taifa la Israeli likiwa limerejeshwa katika nchi yao na wana hekalu linalofanya kazi, wao si taifa huru. Daima ni jimbo la mtu fulani, raia wa himaya fulani, Uajemi, Ugiriki, au Roma, ambayo itaunda historia yao kwa sababu wao si watu wao wenyewe.

Kisha, sehemu ambayo tunajali zaidi kuhusu Hekalu la Pili na kuelewa kitabu cha Danieli ni wakati huu ambapo Alexander Mkuu alikufa, na ufalme wake ukagawanywa miongoni mwa majenerali wake. Tuna majenerali wawili muhimu, Seleucus, ambaye ana udhibiti wa Syria, na Ptolemy, ambaye ana udhibiti wa Misri, na kila mara wanataka kupanua eneo lao na kufanya hivyo, wanagombana na kupigana juu ya Palestina, nchi ya Israeli. Kwa hivyo, kutoka karne hadi karne, utapata mabadiliko haya katika udhibiti.

Wakati mwingine, Seleucus atakuwa akiidhibiti Palestina. Wakati mwingine, Waptolemia watakuwa wakiidhibiti Palestina. Kuna angalau vita sita, vita sita vya Syria vilivyotokea kati ya falme hizi mbili wanapogombana kuhusu nchi hiyo.

Kwa hivyo, ni wakati mgumu kuishi Palestina. Kuna mengi yanayotokea, na huna raha yoyote kuhusu unayemwamini. Tukiunga mkono Ptolemy na kisha Waseleucid watachukua udhibiti, basi tunapaswa kuhama hapa.

Kuna kila aina ya migawanyiko na kutokubaliana, na ni wakati usiotulia. Ni wakati usiotulia sana. Kumbuka hilo huku ukikumbuka kwamba watu hawa wamekuwa wakisubiri urejesho.

Walikuwa wamepoteza nchi yao na manabii walikuwa wamewaambia hilo lingetokea, lakini manabii pia walikuwa wamesema, Mungu atarejesha. Kuna wakati ujao mtukufu mbele. Lakini kile wanachoishia kukipitia kwanza si wakati mtukufu sana.

Hekalu lao limejengwa upya. Lakini maisha ni magumu. Hii ni misukosuko.

Ni vigumu, na wanasubiri mustakabali huo mtukufu uliotabiriwa na manabii. Tarehe mbili ambazo ni muhimu sana ndani ya hii ni 167, ambayo ni wakati Antiochus IV Epifane, mfalme wa Seleucid, alipolichafua hekalu na kulifanya lisifae kutumika.

Na kisha mnamo 164, kundi la Wayahudi litainuka chini ya Wamakabayo nao wataasi na watalirudisha hekalu na kuliweka wakfu tena. Na liko wazi kwa shughuli tena kuanzia 164 hadi 70 BK litakapoharibiwa na Warumi. Kwa hivyo huo ndio ratiba yetu ya jumla.

Tutarudi kwenye hili katika maono mengine ambayo Danieli aliona. Kwa hivyo nitaacha hapo. Tunapoangalia sura ya 7, Danieli ana maono haya ya wanyama wanne.

Katika Danieli 2, Nebukadneza aliota sanamu nzuri sana iliyotengenezwa kwa aina tofauti za chuma. Danieli alisema iliwakilisha wafalme na falme. Kwa hivyo, Danieli 2 na Danieli 7, pande zote mbili za mgawanyo huo wa Kiaramu, muundo huo uliunganisha sura za Kiaramu pamoja, tuna ndoto na maono ya falme nne za dunia zikibadilishwa na ufalme wa tano wa milele ambao utaziangamiza, kuzizidi, na kudumu milele.

Ufalme wa Mungu. Wachambuzi wengi wanafikiri kwamba falme zinazowakilishwa katika Danieli 2 ni zile zile zinazowakilishwa katika Danieli 7. Kwa hivyo, kuna makubaliano kwamba wanazungumzia falme zile zile, kwa sehemu kubwa. Kuna tofauti chache kuhusu hilo, lakini kwa ujumla, kuna makubaliano kwamba falme nne katika Danieli 2 ni falme zile zile nne katika Danieli 7. Lakini basi tunafika kwa Danieli 8. Danieli 8 inawakilisha falme zingine pia.

Kwa hivyo, kujaribu kuelewa falme, nadhani, kunahitaji kuunganisha sura hizi zote tatu pamoja, kujaribu kuunganisha fumbo hili pamoja. Ninachotaka kufanya kwanza ni kupitia ndoto ya Nebukadneza ya sanamu. Na pamoja na hayo, nitaweka maono ya Danieli ya wanyama.

Na kisha nitazungumzia mitazamo mitatu ya msingi kuhusu kile ambacho falme hizo zinawakilisha. Na kabla sijafanya hivyo, wacha nikupendekezee rasilimali. Wakati mwingine kujaribu tu kutatua yote ni vigumu.

Ninaona chati zikiwa na manufaa sana kwangu. Nina chati hii ya kuzungumzia falme. Nina chati tunapofika sura ya 9 ya kuzungumzia wiki 70 za Danieli.

Na zilitoka kwenye kitabu ambacho natumai bado kinachapishwa kwa sababu kina thamani kubwa. Nina uhakika kina jalada jipya kufikia sasa. Hiki ni kitabu cha zamani kidogo.

Zondervan huchapisha chati za Agano la Kale. Wana mfululizo mzima wa hizi, na hii ndiyo nakala yangu yenye masikio mengi zaidi.

Lakini ina chati nzuri sana zinazosaidia kupanga mitazamo na mitazamo kuhusu mambo. Kwa hivyo, ningependekeza hilo sana. Sawa, kwa hivyo tuangalie kwa undani.

Tuna ndoto ya Nebukadneza kuhusu sanamu hiyo. Hii ni Danieli 2. Na anaona kichwa cha dhahabu. Na anaona kiwiliwili cha fedha.

Na anaona shaba. Samahani, kwa kweli sehemu ya katikati ya mwili, vyovyote vile unavyotaka kuiita. Na kisha ana miguu ya chuma, miguu na vidole vya miguu ambavyo ni chuma na udongo.

Kwa hivyo hiyo ndiyo sanamu aliyoiona katika ndoto yake. Kisha, katika Danieli 7, Danieli ana maono ya wanyama wanne wanaotoka katika bahari yenye msukosuko. Kwa hivyo, anaona wanyama wanne.

Mnyama wa kwanza ni simba mwenye mabawa ya tai. Na anaona dubu. Na dubu huyu ana mbavu tatu kinywani mwake.

Kisha anaona chui. Na chui huyu ana vichwa vinne na mabawa manne. Na anaona mnyama wa nne, ambaye ni wa kutisha.

Halinganishwi na kitu chochote. Ni mnyama asiye na jina. Na mnyama huyu ana pembe kumi.

Na moja ya pembe hizo ina pembe ndogo. Tutarudi kwenye mjadala wa pembe ndogo baadaye. Hiyo ni tofauti kidogo.

Kwa hivyo, kama nilivyosema, wasomi kwa ujumla wanakubaliana kwamba wana marejeleo sawa. Kwa hivyo, chochote kile kichwa cha dhahabu kinawakilisha, simba mwenye mabawa ya tai pia anawakilisha. Nafasi ya kwanza, ngoja nibadilishe rangi, ni mtazamo wa usomi muhimu.

Kwa hivyo kimsingi, maoni yoyote unayoyapata ambayo si ya kiinjilisti, bila shaka, yangukuwa na hili ndani yake. Ingawa baadhi ya wainjilisti watakuwa na mtazamo huu pia. Kwa hivyo, sitaki kuweka tofauti hiyo waziwazi.

Hii inaitwa mwonekano wa Kigiriki. Lo, sikubadilisha rangi. Hiyo bado ni nyeusi.

Na kwa kweli nitaita hii Kigiriki 1. Kwa sababu kuna tofauti yake. Ni Kigiriki 2. Na inaitwa mtazamo wa Kigiriki kwa ajili ya utambulisho wake wa ufalme wa nne. Kwa hivyo, tunaweza kujaza nafasi hiyo mara moja.

Ufalme wa nne, mmoja, wawili, watatu, wanne, ni Ugiriki. Na kisha kutoka hapo, tunarudi nyuma. Kwa hivyo sehemu ya shaba ni Uajemi.

Vichwa hivi vinne na mabawa manne vinaweza kuwakilisha wafalme wanne wa Uajemi au pande nne tofauti ambazo himaya ya Uajemi ilielekea. Au inaweza kuwa idadi tu ya jumla . Inategemea unasoma nani.

Kwa hivyo, idadi ya wafalme, labda, ili kuonyesha tu asili pana ya himaya. Dubu anachukuliwa kuwa Media. Nami nitaacha hilo.

Simba na kichwa cha dhahabu viko Babeli. Kwa njia, kila mtu anakubaliana na hili la kwanza. Danieli mwenyewe alimwambia Nebukadneza kwamba alikuwa kichwa cha dhahabu, sivyo? Picha hii katika Danieli 7 ya simba akiwa na mabawa yaliyong'olewa, na kisha simba anakaa kwa miguu yake kama mwanadamu, na akili ya mwanadamu imepewa, kwa wasomi wengi, inaleta picha za Danieli 4 na uzoefu wa unyenyekevu wa Nebukadneza, na jinsi Mungu alivyoondoa akili yake kutoka kwake na kisha kumrejsha.

Iwe unatafsiri hilo kwa njia chanya au hasi, baadhi ya watu wanaona tu kama hukumu safi. Baadhi ya watu wanaona kama urejesho. Kwa hivyo huo ndio mtazamo wa kwanza wa Kigiriki.

Mtazamo wa pili ni mtazamo wa Kirumi. Na huu ndio mtazamo wa kitamaduni. Ni jambo la kawaida sana.

Imekuwapo kwa muda mrefu. Inaakisiwa katika NASB na Biblia zingine zinazojumuisha vichwa vidogo, kama vile kuweka lebo katika sehemu za kile unachosoma. Ukichagua NASB, isipokuwa wamebadilisha hii katika matoleo yao mapya, nina moja kutoka 1995, nadhani, wana katika tafsiri ya Danieli 7, kama malaika wanavyozungumza, wanaigawanya na vichwa vidogo, na wanatambua kichwa cha dhahabu, au ndio, wanatambua hiki kama Babeli.

Wanaiita hii Umedi-Uajemi, na wanaitambua waziwazi hii kama Roma. Kwa hivyo, mtazamo huu umehifadhiwa katika sehemu kadhaa. Kwa hivyo, nitasema kwamba huu kwa kiasi kikubwa ni mtazamo wa kiinjili, sio tu, ingawa.

Sio mtazamo pekee ambao wainjilisti wanao. Pia upo katika NASB, Biblia ya New American Standard, na ni mtazamo wa kitamaduni. Kwa hivyo, Babeli, ndio, sote tunaweza kukubaliana.

Milki ya pili, kiwiliwili cha fedha, dubu, ni Umedi-Uajemi. Kwa hivyo, himaya ya pamoja, si mbili tofauti, Umedi-Uajemi. Na kulingana na jinsi mtoa maoni anavyotaka kushughulikia maelezo kwa uangalifu au kwa karibu, mbavu hizi tatu zinaweza kuwakilisha ushindi tatu wa Umedi-Uajemi, na kisha watoa maoni watajaribu kusema ni ushindi gani.

Lidia, Babeli, Misri, na wachambuzi wengine wanaweza kusema mambo mengine. Na wachambuzi wengine hawatasema, hawataipa umuhimu wowote, zaidi ya kusema, huyu ni mnyama mkali. Tayari ameshinda vitu, na anaambiwa aende akashinde zaidi.

Ufalme wa tatu ni Ugiriki. Sawa, na unapojaribu kuelezea vichwa vinne na mabawa manne, jibu la kawaida ni kwamba hao ni majenerali wanne wa Alexander ambao kila

mmoja alipokea sehemu ya ufalme wake mkubwa. Kwa hivyo, majenerali wanne wa Alexander.

Ufalme wa nne ni Roma. Kile ambacho sikufanya hapa, ngoja nirudi Ugiriki, jinsi watu wenye mtazamo huu wanavyoelezea pembe hizi kumi, wakiamua kuzielezea.

Kwa hivyo, wanaweza kusema tu kwamba inawakilisha nguvu kubwa, kama vile nguvu mara tano zaidi ya mnyama wa kawaida angekuwa nayo. Wanaweza kuwaelezea kwa kusema wao ni wafalme wa Seleucid. Kwa hivyo, wafalme kumi wa Seleucid kati ya wakati wa Alexander na kuja kwa pembe ndogo.

Pembe ndogo kwa tafsiri hii ni Antiochus wa nne. Tutarudi kwenye hilo baadaye. Mtazamo wa Kirumi utasema, kwanza , acha nitoe kielelezo hapa.

Maoni yote ninavyoelezea yana matatizo, sawa? Hakuna hata moja ambayo hayana hewa. Yote yanapaswa kuelezea mambo fulani na nilikuwa na profesa mmoja aliyewahi kusema hivyo ni kupunga mkono. Unapojaribu kuelezea jambo fulani, na unataka mtu akuamini, unapunga mikono yako tu, na inaonekana kama unajua unachozungumzia.

Kwa hivyo, kila mtu anapaswa kupunga mikono yake kidogo. Kuna mapengo ambayo kila mtu anapaswa kuelezea, mapengo katika mpangilio wa matukio ambayo hayafanyi kazi vizuri. Na suala la mtazamo wa Kirumi, hili ndilo moja ya mambo ambayo wanapaswa kujaribu kuelezea. Acha niache hilo. Samahani.

Kwa hivyo, unapofikia mtazamo huu wa Kirumi, kuna njia tofauti ambazo watu hufuata kutoka hapo. Baadhi ya watu watasema matukio yote yaliyoelezwa katika maono haya yametimia. Yamepita.

Zimekwisha. Ni za kihistoria. Kwa hivyo, unaweza kusema kulikuwa na utimilifu uliopita, yote yamekamilika.

Kufikia mwaka wa 70 BK , yote yalikamilika Warumi walipoharibu hekalu. Mwelekeo mwingine ambao watu watafuata ni kwamba watasema, kuna utimilifu wa maono haya katika siku zijazo. Na yatatimizwa kwa njia fulani kupitia Milki ya Kirumi iliyopanuliwa.

Kwa hivyo, Milki ya Kirumi haipo tena. Kwa hivyo, ikiwa unafikiri kuna utimilifu wa siku zijazo kwa maono haya, lazima ueleze kwa namna fulani jinsi Milki ya Kirumi bado ipo. Kwa hivyo, watu watasema, kuna himaya iliyopanuliwa.

Na wakati mwingine hilo linamaanisha kwamba ushawishi wa Roma bado unaonekana, kama ilivyo Ulaya. Kuna lugha nyingi za Kirumi, sivyo? Bado kuna

ushawishi mwingi wa Milki hiyo ya Kirumi. Ingawa Roma yenyewe si himaya, ushawishi wake bado unaonekana wazi.

Kwa hivyo hiyo ingekuwa, naamini, iliyopanuliwa. Au unaweza kusema imerejeshwa au kufufuliwa kwa namna fulani, umbo, au umbo. Kinachotokea kwa kawaida na mtazamo huu uliorejeshwa au kufufuliwa ni kwamba unasema, vema, wakati fulani ujao, kutakuwa na muungano wa viongozi, labda 10, ambao wataungana pamoja.

Na pembe ndogo itakuwa Mpinga Kristo. Sawa, kwa hivyo kwa mtazamo wa Kirumi, ikiwa kuna utimilifu wa siku zijazo, pembe ndogo ni Mpinga Kristo. Kwa mtazamo wa Kigiriki, pembe ndogo ni Antiochus IV.

Hili limetimizwa katika historia, Antiochus wa Nne. Kwa mtazamo wa Kirumi, watu wengi watasema bado kuna utimilifu unaokuja. Pembe ndogo inayotokana na muungano fulani wa Milki ya Kirumi iliyorejeshwa au iliyofufuliwa, pembe hiyo ndogo ni Mpinga Kristo.

Na hivyo, basi, mwisho wa maono haya unatupeleka hadi mwisho, mwisho wa historia ya sasa, historia ya sasa. Sawa, kwa hivyo haya ndiyo maoni mawili makuu. Mtazamo wa tatu ambao umekua ambao kwa kweli, naamini, umekua miongoni mwa wasomi wa kiinjili.

Huu pia ni mtazamo wa Kigiriki, lakini mimi huuita mtazamo wa Kigiriki nambari mbili. Sawa, msimamo huu unawakilishwa katika makala ya Robert Gurney. Nimesahau umeandikwa katika jarida gani.

Na kisha John Walton ana makala inayojibu. Na pia inashikiliwa na wasomi wengine wa kiinjili. Sawa, kwa hivyo katika mtazamo huu, kichwa cha dhahabu, ni Babeli, lakini haswa, ni Nebukadreza.

Namaanisha, baada ya yote, ndivyo Danieli alivyosema: wewe ni kichwa cha dhahabu. Na simba huyu ni mfano wa Nebukadreza. Kwa hivyo ni Nebukadreza.

Kiwiliwili cha fedha ni vyombo vya habari, hasa vyombo vya habari, kama kilivyokuwepo pamoja na Nebukadreza. Vivyo hivyo watawala wa wakati mmoja wanaweza kuwapo kwa Nebukadreza. Na kisha unaweza kuamua au kutoamua kuelezea mbavu tatu ni akina nani, ushindi tatu.

Sitajaribu kujumuisha hayo yote. Ufalme wa tatu ni Uajemi. Na unaweza kusema wafalme wanne, unaweza kusema kupanuka.

Na ufalme wa nne ni Ugiriki. Pembe kumi, kwa mtazamo huu, ni majimbo kumi huru yaliyokua kutoka kwa himaya ya Alexander kufikia karne ya pili KK. Sawa, sitaelezea yote hayo.

Lakini wacha nikuambie kwa nini wanaenda upande tofauti kidogo na wafalme kumi wa Seleucid. Wafalme kumi wa Seleucid, isipokuwa ukichukulia kwa mfano kama idadi fulani ya ukamilifu, si nambari sahihi. Kuna zaidi kama 14 au 17.

Kulikuwa na wafalme zaidi ya kumi wa Seleucid kati ya Alexander na Antiochus. Kwa hivyo, idadi hiyo haifanyi kazi. Tatizo jingine ni kwamba tunapofika kwa kondoo dume na mbuzi, mbuzi ana pembe moja ambayo imegawanyika katika ngapi? Nne.

Naam, hiyo inawakilisha ufalme wa Alexander, ambao umegawanyika katika sehemu nne. Kwa nini ghafla uwe... Kwa nini maono moja yanazungumzia kumi? Maono moja yanazungumzia nne. Na wachambuzi wanapenda kusema nne si sawa na kumi.

Naam, ni wazi. Lakini kila mtu anapaswa kuelezea jambo fulani. Na nambari hufanya iwe vigumu kidogo.

Kwa mtazamo huu, pembe ndogo pia ni Antiochus wa nne. Kuna njia tofauti ambazo watu huelezea kung'olewa kwa pembe tatu. Unakumbuka wakati pembe hii ndogo ilipoibuka? Inang'oa pembe tatu.

Haya yote yanakuwa ya kina na magumu sana. Na mtoa maoni yeyote unayesoma kuhusu hilo anaweza kuiona au kutoiona. Baadhi ya maoni hufanya kazi nzuri ya kueleza maoni tofauti, jambo ambalo pia linasaidia sana.

Kwa hivyo, haya ndiyo maoni matatu makuu kuhusu jinsi ya kutambua falme nne. Nitaonyesha mkono wangu. Ninashikilia hili, kwa ujumla, mtazamo wa Kigiriki.

Nami naiona yote hadi hapa. Sipati maelezo mengi kuhusu pembe kumi na mbavu tatu na yote hayo. Na nitaendelea kukuelezea kwa nini naiona hii kuwa ya kushawishi zaidi.

Acha niseme pia kwamba ikiwa mtu anashikilia mtazamo huu, haimaanishi kwamba hakuwezi kuwa na umuhimu zaidi kwa maono kuliko utimilifu huu tu. Kwa hivyo, katika unabii wa kibiblia, angalau, mara nyingi kuna darubini hii, sivyo? Pale unapoona kitu, au mfano bora zaidi ninaoupenda, ni unapoangalia safu za milima kutoka mbali, unafikiri zote zinaonekana kama ziko umbali sawa. Ni mara tu unapoziingia ndipo unapogundua, oh, mlima huu uko kama maili 50 kutoka mlima huo na maili 100 kutoka mlima huo.

Kwa hivyo, masafa yanaonekana sawa unapoendesha gari hadi huko. Lakini unapoingia humo, unagundua kuna umbali halisi hapo. Kwa hivyo wakati mwingine, katika unabii wa kibiblia, tunaona kitu hicho hicho.

Hatuwezi kujua kabisa kutoka kwa mtazamo wetu kuhusu hilo, umbali kati ya baadhi ya matukio. Wakati mwingine huanguka, kwa hivyo huonekana kama yote yanatokea kwa wakati mmoja. Ni vigumu.

Unabii ni mgumu. Unabii wa Apocalyptic na ishara zake hufanya iwe vigumu zaidi. Lakini nadhani tunachoweza kusema, au kile ambacho mimi na wachambuzi tunakubaliana nacho, ni kwa sababu tu kitu kimetimia haimaanishi kuwa hakiwezi kuwa na umuhimu wa siku zijazo.

Kwa hivyo, hii inaweza kutumika kama kielelezo cha matukio ambayo yangeendelea kutokea kwa watu wa Mungu. Watu wa Mungu wanaendelea kuteseka, labda si chini ya Antiochus IV, lakini kutakuwa na warithi wa Antiochus IV watakaowatesa watu wa Mungu hadi mwisho, mwisho ambapo Mungu ataleta yote hayo kwenye hitimisho lake la ushindi. Kwa hivyo, nitaishikilia hapo hapo kwa sasa.

Hebu tuone Sura ya 8 ina uhusiano gani na hili. Kwa sababu kumbuka, Sura ya 8, malaika ni msaada sana na anatupa utambulisho maalum sana. Kwa hivyo, katika Sura ya 8, ni rangi gani nipaswa kutumia? Turudi kwenye bluu.

Hapana, turudi nyuma. Malaika, kuna kondoo dume na mbuzi. Na kondoo dume huyo anasemekana kuwa ni Umedi-Uajemi.

Huyu ni kondoo dume mwenye pembe mbili. Inasemekana mbuzi huyo anatoka Ugiriki. Na ni kutoka kwa mbuzi huyo ndipo pembe ndogo inatoka.

Sawa, kwa hivyo hii ni maono ya Sura ya 8, kondoo mume na mbuzi, au jioni na asubuhi. Kwa hivyo, unapoangalia maono haya yote pamoja, katika mawili kati yao, tuna pembe ndogo, sivyo? Tuna pembe ndogo, samahani, niruhusu, tuna pembe ndogo katika maono haya ya wanyama. Na tuna pembe ndogo katika maono; nitasema maono ya kondoo mume na mbuzi kwa sababu ni mafupi na ya haraka zaidi kusema.

Na itakusaidia kukumbuka wanyama katika hatua hii. Tuna pembe mbili ndogo. Katika maono ya Danieli ya wanyama wanne, inatoka kwa mnyama wa nne.

Pembe kumi za mnyama wa nne. Katika maono ya Danieli yenye kondoo dume na mbuzi ndani yake, inatoka ndani ya mbuzi. Na malaika anatuambia hii inawakilisha Ugiriki.

Kwa hivyo, ukiwa na mtazamo wa Kirumi, mtazamo wa Kirumi kuhusu falme, una pembe mbili ndogo tofauti. Katika maono ya Danieli ya Sura ya 7, pembe yako ndogo ni Mpinga Kristo. Katika mtazamo wa Kirumi.

Kwa mtazamo wa Danieli, ambao ulikuwa na kondoo mume na mbuzi ndani yake, pembe ndogo ni Antiochus wa nne. Kila mtu anakubaliana na hilo kwa sababu malaika kimsingi alisema hivyo. Sawa, kwa hivyo kila mtu, bila kujali mtazamo wao kuhusu falme nne katika sura hizo mbili, kila mtu anakubaliana kwamba pembe ndogo katika Sura ya 8 ni Antiochus wa nne.

Sawa, ukishikilia mtazamo wa Kirumi, pembe yako ndogo katika Sura ya 7 ni Mpinga Kristo. Kwa hivyo, una pembe ndogo Mpinga Kristo katika maono moja, na una pembe ndogo Antioko ya nne katika maono mengine. Sawa, ukishikilia mtazamo wa Kigiriki, mojawapo ya mitazamo ya Kigiriki, katika maono ya Danieli ya wanyama wanne, pembe yako ndogo ni Mpinga Kristo.

Na mdogo wako... Samahani, samahani, nilisema vibaya. Lo, rudi nyuma. Ukishikilia mtazamo wa Kigiriki, pembe yako ndogo ni Antiochus wa nne.

Majina yao yanafanana sana: Antiochus wa nne. Katika sura ya 8, kila mtu anakubali kwamba pembe ndogo ni Antiochus wa nne.

Una rejeleo sawa kwa pembe ndogo. Mtazamo wa Kigiriki una rejeleo sawa kwa pembe zote mbili ndogo, huku mtazamo wa Kirumi ukionyesha rejeleo tofauti.

Sasa, watoa maoni watatetea maoni yote mawili. Kwa hivyo, pembe ndogo hazielezewi sawa kabisa. Kuna tofauti kadhaa, sivyo? Hii inatokana na pembe 10.

Hii inatokana na moja kati ya nne. Naam, ni tofauti, sivyo? Kuna tofauti katika maelezo. Pia kuna kufanana kwingi katika maelezo.

Zote mbili zinaelezewa kama zinakuja... Zikiwa hatua ya pili katika himaya. Zikiwa na nguvu kubwa, kiburi, nguvu isiyoyana na kifani. Kwa hivyo, wachambuzi wataorodhesha kufanana kati ya pembe, tofauti kati ya pembe.

Na kwa kweli, msomi anapaswa kuamua ni mtazamo gani unaoshawishi zaidi katika suala la... Kwangu mimi, katika suala la fasihi na maandishi, ndivyo inavyonijia. Inaeleweka zaidi kwangu kuona marejeleo moja kwa picha hii inayojirudia. Wengine watasema, hapana, inaeleweka zaidi... Mtazamo huu katika Danieli 7 ni wa ulimwengu wote.

Mtazamo katika Danieli 8 unalenga sana. Ni kweli. Kwa hivyo, watatetea mtazamo wa mbili tofauti.

Nadhani ina mantiki zaidi ya kifasihi kuona marejeleo moja. Hata hivyo, nadhani umuhimu unazidi. Kwa hivyo, kitabu cha Danieli kinaanza katika sura ya 5, kikutuambia kuhusu Belshaza huyu, ambaye ni mfano wa mfalme mnyonge, mkaidi, mwenye kiburi, na mkufuru aliyemkataa Mungu.

Yeye ni mbaya. Tunapofikia maono ya Danieli katika miaka ya utawala wa Belshaza, tunapata maono haya ya mtawala huyu mbaya. Yeye ni mkaidi.

Yeye ni mkufuru. Anasema mambo makuu. Anazishusha nyota kutoka kwa jeshi la mbinguni, na anaangusha patakatifu.

Yeye ni mbaya sana. Unafikiri Belshaza alikuwa mbaya. Kwa hakika, wema wangu, Antiochus IV, sura ya 8, ni mbaya zaidi.

Zaidi ya hayo, tunaweza kuwa mbaya zaidi. Ukienda kwenye Agano Jipya, Agano Jipya litajifunza lugha ya Danieli, sivyo? Nasi tutakuwa na mtu huyu wa uasi-sheria. Kitabu cha Ufunuo kitatuonyesha wazi kwamba mambo yanazidi kuwa mabaya kabla hayajawa bora.

Kwa hivyo, una mpangilio huu wa mambo kuwa mabaya, yanazidi kuwa mabaya, yanazidi kuwa mabaya, hadi Mungu ayamalize. Kwa hivyo, nadhani tuna mpangilio, na tuna unabii. Nataka uwe pande zote mbili.

Sio mimi pekee ninayefanya hivyo. Lakini nadhani, kwangu mimi, ni mwaminifu zaidi kwa fasihi, kwa maandishi. Lakini pia inaruhusu matumizi ya baadaye.

Kwa hivyo ndivyo nilivyoweka pamoja Danieli 7, Danieli 2, na kisha kuihusisha Danieli 8. Sitaki kusahau umuhimu wa Belshaza katika maono haya mawili, sawa? Kwa sababu nadhani anatusaidia kuona muundo huu. Anatumkumbusha kwamba sura ya 5 ilitupa mfano huu wa mfalme huyu mkaidi. Itakuwa mbaya zaidi.

Watu wa Mungu wataendelea kuteseka. Namaanisha, unaweza kusoma historia ya dunia ili kupata dikteta baada ya dikteta baada ya dikteta. Antiochus wa nne alikuwa mnyonge, lakini yeye si wa mwisho.

Historia inaendelea. Msururu huu wa watawala wenye kiburi, ukaidi, na makufuru utafikia kilele chake katika mfano ambao Agano Jipya linatuonyesha na utaisha kwa ushindi mtukufu wa Mungu. Kwa hivyo ndivyo ninavyofanya na falme nne.

Ninaweza kukuelezea kwa namna fulani kile ambacho baadhi ya watoa maoni hufanya. Kwanza kabisa, acha nikukumbushe pia kitabu hiki kwa historia hii ya kati ya Agano Jipya. Tena, natumai bado kinachapishwa.

Kama sivyo, mtu kwenye Amazon lazima awe anaiuza. Hii ni Uyahudi Kabla ya Yesu, Matukio na Mawazo Yaliyounda Ulimwengu wa Agano Jipya na Anthony Tomasino. Ni hadithi nzuri na rahisi kusoma kuhusu historia hii.

Nitarudi kwenye maoni tutakapofika kwenye Danieli 9. Nitasitasita kuhusu hilo. Asante.

Huyu ni Dkt. Wendy Widder na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Danieli. Huu ni kipindi cha 12, Danieli 2, 7, na 8, Maoni Kuhusu Milki Nne.